

Finale SongWriter -pikaopas

Versio 0.1

Korjausehdotukset saa lähettää osoitteeseen yki@iki.fi.

- Kuvien taustaväriin kanssa on jotain hämminkiä, ja osa taustasta voi näkyä mustana. Selvitän ongelmaa...
- Osa kappaleista on kirjoittamatta

Esipuhe

Minulta kysytään usein, mikä olisi yksinkertainen ja edullinen ohjelma laulujen nuottien kirjoittamiseen. Itse olen tottunut käyttämään [Sibelius](#)-ohjelmaa, mutta se on sen verran kallis (yli 700 EUR), että sitä ei voi vakavalla naamalla suositella satunnaiselle harrastajalle. Edullisempi [Sibelius G7](#) -versiokin on vielä liian kallis useimmille kyselijöille (yli 200 EUR). Sibeliusen kilpailijan Finalen erityisesti lauluntekijöille suunnattu [Finale SongWriter](#) on kohtuullisen hintainen (n. 50 USD) nuotinnusohjelma harrastajille, ja siitä saa ladata ilmaiseksi täysin toimivan 30 päivän kokeiluversion. SongWriterin ominaisuudet riittävät mainiosti laulujen kirjoittamiseen, eikä se ole loppujen lopuksi juurikaan Sibeliusista hankalampi käyttää. Selkeä toimintovalikoima on aloittelijalle ihan hyväkin asia.

Tämä pikaopas on tehty ohjelman versiolle Finale SongWriter 2005. Oppaan tarkoitus on neuvoa selkeällä suomen kielellä, miten ohjelmalla saa kirjoitettua nuoteiksi yksinkertaisen yksiaänisen laulun melodioineen ja sointumerkkeineen. Finale SongWriter sisältää paljon muitakin toimintoja ja ominaisuuksia, mutta niitä ei tässä oppaassa käsitellä ollenkaan (reaaliaikainen MIDI-äänitys ja Hyper Scribe, moniääninen musiikki, eri instrumentit, kitaran tabulatuurit, Human Playback, audiotiedostojen tallennus, rumpukomppien lisääminen, jne.). Pikaopas ei myöskään ole mikään yleinen ATK-käsikirja, joten ohjelman asentamista, MIDI- ja äänilaitteita, Windows-käyttöjärjestelmän virittelyä ja muita vastaavia aiheita ei käsitellä ollenkaan. Tästä oppaasta ei siis löydy vastauksia mihinkään ns. tietokoneongelmiin. :-)

Oppaan alussa on pieni musiikkitermien englanti-suomi-sanasto, joka toivottavasti helpottaa englanninkielisen ohjelman käyttämisessä. Sanastossa on varmaankin epätarkkuuksia, ja kaikki termit ja synonyymit eivät todennäköisesti esiinny Finale SongWriter -ohjelmassa tai sen manuaalissa.

Oppaassa olevat Finalen toimintojen ja työkalujen nimien käännökset ja selitykset ovat allekirjoittaneen keksimiä, ja niiden järjestyksestä saa vapaasti olla eri mieltä.

Yrjö Fager, yki@iki.fi
2005-11-21

Sisällysluettelo

Finale SongWriter -pikaopas	1
Esipuhe.....	1
Sisällysluettelo	2
Nuottikuvan elementtejä	2
Musiikkisanastoa englanti-suomi.....	4
Alku.....	5
Työskentelyjärjestys.....	5
Kohteiden tyypit ja työkalut.....	6
Työn tallentaminen	6
Kappaleen nimen ja tekijätietojen muokkaaminen	6
Tekstien siirtäminen ja poistaminen	7
Tahtilaji (Time signature)	7
Kohotahti (Pickup measure).....	7
Sävellaji ja etumerkintä (Key signature).....	8
Tempo	8
Soiton (Playback) tempo	8
Tempon merkintä nuottiin.....	9
Nuottien kirjoittaminen	9
Syöttötyökaluun liittyvät painikkeet	9
Nuottien syöttäminen askeleittain (Step-time entry)	10
Sävelten nimet.....	10
Aika-arvon valitseminen (vaihtoehdot)	10
Sävelkorkeuden valitseminen (vaihtoehdot).....	10
Nuottien syöttäminen	10
Nuottien muokkaus	11
Palkin katkaisu	11
Epäsiistin asettelu korjaaminen.....	11
Kertaukset ja maalit (Repeats, endings).....	11
Kertausmerkit.....	12
Ykkös- ja kakkosmaali.....	12
Maalien siirtäminen.....	12
Leikkaa, liimaa ja kopioi tahteja	12
Tahtien kopiointi	12
Laulun sanojen kirjoittaminen (Lyrics).....	13
Usean säkeistön sanojen kirjoittaminen allekkain	13
Sanojen siirtäminen pystysuunnassa	13
Laulusanojen tekstityyppi (fontti).....	13
Sointumerkkien kirjoittaminen (Chord symbols)	13
Kitaran otekaaviot.....	13
Sointumerkkien laskeminen alaspäin.....	13
Sointumerkkien tekstityyppi (fontti).....	13
Tyhjien tahtien lisääminen (Add/Insert measures)	13
Tahtien lisääminen kappaleen loppuun.....	13
Tahtien lisääminen kappaleen keskelle.....	14
Kappaleen nostaminen/laskeminen toiseen sävellajiin	14
Näytön zoomaus.....	14
Hyödyllistä tietoa	15
Sävellajit etumerkintöineen pianon koskettimistolla	15

Nuottikuvan elementtejä

The screenshot shows the Finale SongWriter 2005 interface with the following annotations:

- Tempomerkintä / Metronome mark:** Points to the tempo marking $\text{♩} = 100$.
- Kappaleen nimi / Title:** Points to the title **Hittipiisi**.
- Säveltäjä / Composer:** Points to the composer **Säv. ja san. Vensom Helström**.
- Sävellaji (etumerkintä) / Key Signature:** Points to the key signature of two flats (B-flat major / D-flat minor).
- Nuottiaivain / Clef:** Points to the treble clef.
- Tahtilaji / Time Signature:** Points to the 4/4 time signature.
- Kohotahti / Pickup Measure:** Points to a measure before the first full measure, circled in red.
- Sointumerkit / Chord Symbols:** Points to the chord symbols **E \flat B** and **E \flat D** above the staff.
- Laulunsanat / Lyrics:** Points to the lyrics: "Jos-kus hie - no - a on, jos - kus taas ei, mut voi val - ta - vas - ti ins - pi - roi - tua, mut - ta ei sil -".
- Kertaukset ja maalit / Repeats, Endings:** Points to repeat signs and first/second endings in the score.
- Artikulaatiot / Articulations:** Points to a fermata symbol over a note.
- Kaaret / Slurs:** Points to a slur over a group of notes.

The score includes multiple staves with musical notation, lyrics, and chord symbols. The lyrics are: "Jos-kus hie - no - a on, jos - kus taas ei, mut voi val - ta - vas - ti ins - pi - roi - tua, mut - ta ei sil -".

LYRICS TOOL: Click a note to add or edit lyrics in the score.

NUM

Musiikkisanastoa englanti-suomi

Staff (stave, mon. staves) = nuottiviivasto

Staff line = nuottiviivaston viiva

System = systeemi (usean viivaston kokonaisuus)

Grand staff = ”pianonuottiviivasto” eli kahden viivaston systeemi, jossa diskantti- ja bassoviivastot

Clef = nuottiavain (”klaavi”)

Treble clef = g-avain, diskanttiavain, ”diskanttiklaavi”

Bass clef = f-avain, bassoavain, ”bassoklaavi”

Note = nuotti

Rest = tauko

Note head = (nuotin) nuppi

Stem = varsi

Beam = palkki

Leger (/ledger) line = apuviiva (yläapuviiva/ala-apuviiva)

Tie = sidekaari

Slur = legato-kaari

Accidental = ylennys-/alennus-/palautusmerkki

Flat = alennus

Sharp = ylennys

Natural = palautus

Courtesy (/cautionary/reminder) **accidental** = muistuttava ylennys-/alennus-/palautusmerkki

Pitch = äänen korkeus

Bar (/measure) = tahti

Bar line = tahtiviiva

Beat = isku

Whole note (Britanniassa semibreve) = kokonuotti

Half note (Br. minim) = puolinuotti

Quarter note (Br. crotchet) = neljäsosanuotti

Eighth note (Br. quaver) = kahdeksasosanuotti

Sixteenth note (Br. semiquaver) = kuudestoistaosanuotti

Dot = piste (dotted quarter note = pisteellinen neljäsosanuotti)

Triplet = trioli

Quadruplet = kvartoli

Quintuplet = kvintoli

Sextuplet = sekstoli

Tuplet = poikkeusjako (duoli, trioli, kvartoli, kvintoli, ...)

Meter = tahtilaji

Time signature = tahtilaji (merkintä)

Key = sävellaji (tai kosketin, piano keys = pianon koskettimet)

Keyboard = koskettimisto (tai joskus ”kosketinsoitin”)

Key signature = sävellaji (etumerkintä)

Chord = sointu

Chord symbol = sointumerkki

Major chord = duurisointu

Minor chord = mollisointu

Scale = asteikko (sävelasteikko)

Engraving = nuottien ladonta / nuottikuvan piirtäminen

Composer = säveltäjä (to compose = säveltää, composition = sävellys)

Lyricist = sanoittaja

Arranger = sovittaja (to arrange = sovittaa, arrangement = sovitus)

Score = partituuri

Part = (yhden soittimen) stemma

”**Film score**” = elokuvan musiikki

Alku

Kun Finale SongWriter käynnistyy, esiin tulee aloitusikkuna (Launch Window), johon on kerätty toiminnot, joilla ohjelman käyttö yleensä aloitetaan. Jos haluat päästä aloitusikkunaan myöhemmin uudelleen, ohjelmaa ei tarvitse sitä varten sulkea ja käynnistää uudelleen, vaan ikkunaan pääsee ohjelman ylävalikosta File / Launch Window.

- Valitse "**Default Document**", jolloin saat eteesi tyhjän nuottipaperin.

Työskentelyjärjestys

- Kappaleen kirjoittaminen on hyvä tehdä seuraavassa järjestyksessä
 - **Tallenna tiedosto** ja anna sille **selkeä ja kuvaava nimi**.
 - Kirjoita **kappaleen nimi- ja tekijätiedot**.
 - Aseta **tahtilaji, sävellaji** ja mahdollinen **kohotahti**.
 - Kirjoita melodian **nuotit**.
 - Viimeistele kappaleen rakenne (**kertaukset ja maalit**).
 - Kirjoita **sanat**.
 - Kirjoita **sointumerkit**.
 - Vasta lopuksi ennen tulostusta viimeistele nuotin ulkoasu: lisätekstit, "koristeet", nuottien mahduttaminen halutuille riveille.

Huom! Muista tallentaa tiedosto (paina Ctrl-S) mahdollisimman usein, ja ota töistäsi riittävän usein varmuuskopiot erilliselle tallennusmedialle (esim. CDR-levy tai USB-muistitikku).

Kohteiden tyypit ja työkalut

Finale SongWriterissa kohteita syötetään ja muokataan aina kunkin kohdetyypin omalla työkalulla. Esimerkiksi sointumerkkejä ei muokata tekstityökalulla vaan sointutyökalulla.

- **Nuotit ja tauot** : Syöttötyökalu (Simple Entry Tool)
- **Tahtilajit** : Tahtilajityökalu (Time Signature Tool)
- **Etumerkinnot ja sävellajit** : Sävellajityökalu (Key Signature Tool)
- **Nuottiavaimet** : Nuottiavaintyyökalu (Clef Tool)
- **Tekstit** (nimi, tekijä, jne.) : Tekstityökalu (Text Tool)
- **Laulus sanat eli lyriikat** : Lyriikkatyökalu (Lyrics Tool)
- **Sointumerkit** : Sointutyökalu (Chord Tool)
- **Kaaret ja viivat** (crescendo, diminuendo, glissando) : Kaari- ja viivatyökalu (Smart Shape Tool)
- **Kertaukset ja maalit** : Kertaustyökalu (Repeat Tool)
- **Artikulaatiot** (fermaatti, staccato, jne.) : Artikulaatiotyökalu (Articulation Tool)
- **Poikkeusjao** (duoli, trioli, jne.) : Poikkeusjakotyökalu (Tuplet Tool)

Työn tallentaminen

Tallenna työsi painamalla Ctrl-S tai valitsemalla ylävalikosta File / Save. Muista antaa tiedostolle selkeä ja kuvaava nimi. Kannattaa opetella painamaan Ctrl-S jokaisen työvaiheen jälkeen.

Kappaleen nimen ja tekijätietojen muokkaaminen

Tekstin "kahva"

[Title]

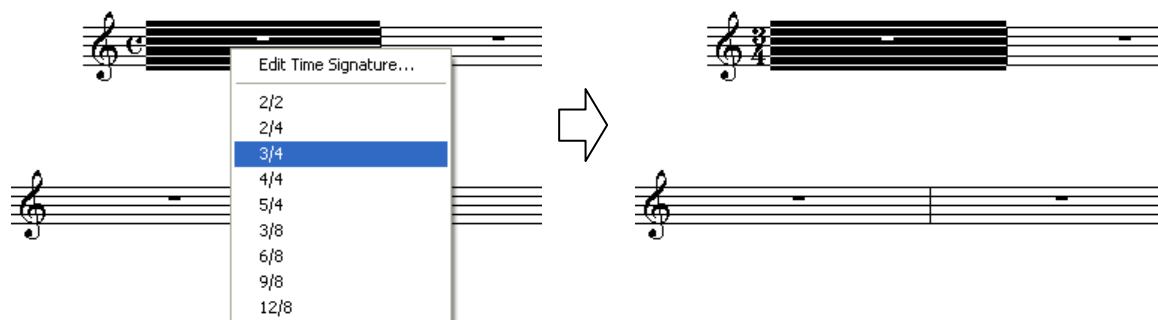
[Composer]

1. Valitse tekstityökalu (Text Tool).
2. Kaksoisklikkaa [Title]-tekstin "kahvaa" eli pientä neliötä, joka ilmestyy tekstin yläpuolelle, kun tekstityökalu on valittuna.
3. Kirjoita kappaleen nimi tekstikenttään.
4. Toista sama temppu [Composer]-tekstille.

Tekstien siirtäminen ja poistaminen

Tekstin pystyy valitsemaan kahvaa klikkaamalla, ja valitun tekstin voi poistaa painamalla Delete-näppäintä. Kahvasta *raahaamalla* (eli painamalla hiiren ykköspainike pohjaan kahvan päällä ja liikuttamalla hiirtä päästämättä painiketta ylös) tekstejä pystyy siirtämään.

Tahtilaji (Time signature)

1. Valitse **tahtilajityökalu** (Time Signature Tool).
2. **Klikkaa hiiren kakkospainikkeella** (eli oikealla painikkeella, paitsi jos käytät vasenkätistä hiirtä) sitä tahtia, josta alkaen haluat uuden tahtilajin tulevan voimaan.
3. Esiin ponnahtaa pikavalikko, jossa on yleisimmin käytetyt tahtilajit. **Valitse haluamasi tahtilaji** (esim. 3/4). Jos haluat sellaisen tahtilajin, jota ei ole valikossa valmiina, valitse "Edit Time Signature...".

Kohotahti (Pickup measure)

Kohotahti on kappaleen alussa oleva tahtilajin (esim. 4/4) osoittamaa pituutta lyhyempi tahti, jolla melodia "nappaa kiinni" ensimmäisestä varsinaisesta tahdistasta.

1. Valitse valikosta **Options / Pickup Measure**.
2. Valitse listasta kohotahdin pituus (esimerkissä 1/4).

Sävellaji ja etumerkintä (Key signature)

1. Valitse sävellajityökalu (Key Signature Tool).
2. Kaksoisklikkaa kappaleen ensimmäistä tahtia. Esiin aukeaa sävellaji-ikkuna (Key Signature, ks. kuva yllä).
3. Valitse ikkunan yläosassa olevalla sävellajin valitsimella haluamasi sävellaji.
4. Koska asetat sävellajia tyhjiin kappaleeseen, alaosan transponointiasetuksista ei tarvitse välittää.

Huom! Sävellajityökalulla voi myös muuttaa jo kirjoitetun kappaleen toiseen sävellajiin. Ks. [Kappaleen nostaminen/laskeminen toiseen sävellajiin](#)

Tempo

Soiton (Playback) tempo

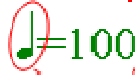
SongWriterin soiton tempo

SongWriterin soittoon liittyvien painikkeiden (Play, Stop, jne.) yhteydessä on kenttä, jolla voi määrittää soiton tempon. Soittotempo ei kuitenkaan tule näkyviin nuottipaperiin, vaan nuottimerkintä täytyy tehdä erikseen tekstityökalulla.

Tempon merkintä nuottiin

Maestro-fontin "q" (pieni Q)

"=100" Times New Roman -fontilla

1. Valitse tekstityökalu
2. Kaksoisklikkaa tyhjää kohtaa suunnilleen "paperin" vasemmassa yläreunassa
3. Kirjoita q=100
4. Valitse "q"-kirjain
5. Valitse ylävalikosta Text / Font
6. Vaihda fontiksi Maestro

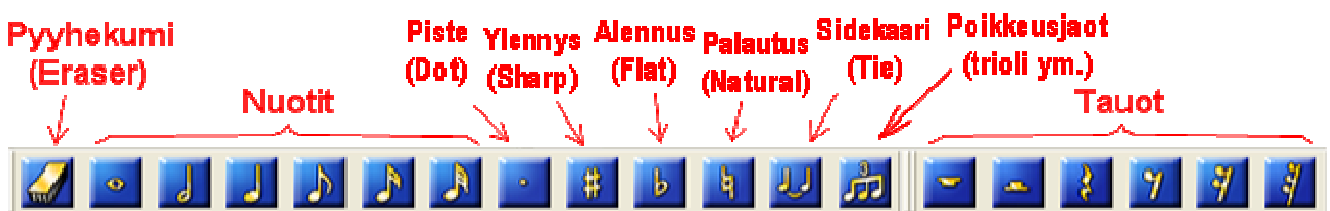
Nuottien kirjoittaminen

Yksittäisten nuottien kirjoittaminen ja muokkaus tehdään **syöttötyökalulla** (Simple Entry Tool).

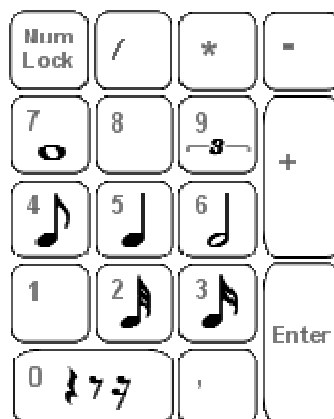

Syöttötyökaluun liittyy joukko muita painikkeita, jotka on selitetty seuraavassa kuvassa:

Syöttötyökaluun liittyvät painikkeet

Nuotteja syötettäessä nuottien aika-arvot voi valita hiirellä yllä kuvatusta painikepalkista tai näppäimistön oikeassa reunassa olevalta numeronäppäimistöltä:

Huom! Varmista, että näppäimistön **Num Lock** -toiminto on päällä (merkkivalo palaa). Sen saa päälle (ja pois päältä) painamalla Num Lock -näppäintä.

Jos käytät sylimikroa, jossa ei ole numeronäppäimistöä, kannattaa harkita erillisen täysikokoisen näppäimistön hankkimista.

Nuottien syöttäminen askeleittain (Step-time entry)

Nuotteja syötettäessä ensin valitaan syötettävä nuotin (tai tauon) aika-arvo ja sen jälkeen sävelkorkeus (tai tauko). Kun nuottien syöttäminen on "käynnissä", viivastolla näkyy violetti syöttöosoitin (Caret). Syöttöosoittimessa on pystyviiva, ja osoitin on eri asia kuin valittuna oleva nuotti. Syöttöosoittimen mukaista nuottia *ei ole vielä lisätty*, vaan se kuvaa, mikä nuotti lisättäisiin ja mihin kohtaan.

Sävelten nimet

Finale SongWriterissa käytetään sävelten niminä englantilaisia nimiä (C, D, E, F, G, A, B).

Aika-arvon valitseminen (vaihtoehdot)

- *vaihtoehto 1*: Paina numeronäppäimistöä haluamaasi aika-arvoa vastaavaa numeroa. (ks. kuva yllä)
- *vaihtoehto 2*: Valitse aika-arvo hiirellä painikepalkista (ks. kuva yllä)

Sävelkorkeuden valitseminen (vaihtoehdot)

- *vaihtoehto 1*: Paina sävelen nimeä vastaavaa kirjainta näppäimistöltä (**C, D, E, F, G, A, B**).
- *vaihtoehto 2*: Hae syöttöosoittimelle oikea sävelkorkeus **nuolinäppäimillä ylös/alas**. Kun olet saanut oikean korkeuden valittua, paina **Enter**.
- *vaihtoehto 3*: Klikkaa haluttua kohtaa **hiirellä**.
- (*vaihtoehto 4*: Paina MIDI-koskettimistolta kyseistä kosketinta. Huom! Tämä ohje ei käsittele MIDI-toimintoja.)
- Tauko syötetään painamalla numeronäppäimistöä nolla-näppäintä.

Nuottien syöttäminen

1. Valitse syöttötyökalu (Simple Entry Tool).
2. Valitse nuotin aika-arvo joko painikepalkista tai numeronäppäimistöltä. Viivastolle ilmestyy syöttöosoitin (Caret), joka näyttää, mihin kohtaan uusi nuotti lisättäisiin.
3. Lisää uusi nuotti valitsemalla sävelkorkeus, tai lisää tauko painamalla nollaa.
4. Jos syötettäviä nuotteja on vielä lisää, jatka uudestaan kohdasta 2.

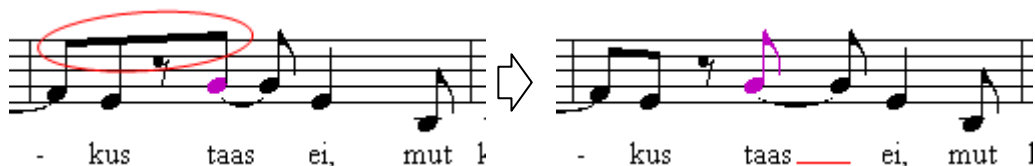
Nuottien muokkaus

Kun syöttötyökalu on käytössä, voit mm.

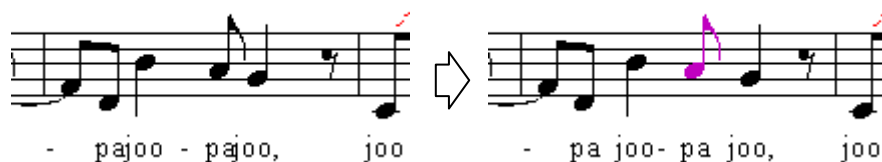
- liikkua näppäimistön nuolinäppäimillä vasemmalle ja oikealle. Kun painelet nuolinäppäimiä, valinta liikkuu kappaleessa eteenpäin ja taaksepäin.
- muuttaa valittuna olevan nuotin (ks. kuva yllä) korkeutta ylös ja alas painamalla nuolinäppäimiä ylös/alas.
- pelkästään valita nuotin (lisäämättä uutta nuottia) klikkaamalla sitä hiiren kakkospainikkeella. (tai voit myös klikata nuottia Ctrl-näppäin pohjassa)
- muuttaa valittuna olevan nuotin tauoksi tai tauon nuotiksi painamalla R.
- muuttaa valittuna olevan nuotin aika-arvoa painamalla aika-arvoa vastaavaa numeronäppäintä Alt-näppäin pohjassa.
- poistaa valitun nuotin painamalla Delete-näppäintä.

Palkin katkaisu

Valitse jälkimmäinen palkissa kiinni oleva nuotti ja paina heittomerkkiä. (Enterin ja Ä-kirjaimen välissä)

Epäsiistin asettelun korjaaminen

Finale SongWriter osaa automaattisesti asetella nuotit niin, että nuotit, laulunsanat ja sointumerkit eivät mene toistensa päälle. Kuitenkin aina välillä automaattinen asettelu jotenkin pikkuisen sekoaa ja asettelee nuotit tai tekstit rumasti. Silloin SongWriteriä pitää vähän "potkaista" korjaamaan asettelunsa nätimmäksi. Tämän pystyy tekemään nopeasti esimerkiksi valitsemalla jonkun nuotin ja "nykäisemällä" sitä kerran ylös ja takaisin alas nuolinäppäimillä.

1. Valitse syöttötyökalu (Simple Entry Tool)
2. Valitse epäsiistissä kohdassa oleva nuotti klikkaamalla sitä hiiren kakkospainikkeella (tai klikkaamalla Ctrl-näppäin pohjassa)
3. Paina ylös-nuolinäppäintä
4. Paina alas-nuolinäppäintä

Kertaukset ja maalit (Repeats, endings)

Kertausmerkit

1. Valitse kertaustyökalu (Repeat Tool).
2. **Klikkaa hiiren kakkospainikkeella** sitä tahtia, josta haluat kertauksen alkavan.
3. Valitse "Create Forward Repeat Bar".
4. **Klikkaa hiiren kakkospainikkeella** sitä tahtia, johon haluat kertauksen loppuvan
5. Valitse "Create Backward Repeat Bar".

Ykkös- ja kakkosmaali

1. Valitse kertaustyökalu (Repeat Tool).
2. **Valitse tahdit**, jotka haluat **ykkösmaalin** sisään.
3. **Klikkaa** jotakin valituista tahdeista **hiiren kakkospainikkeella** ja valitse "Create First and Second Ending".

Maalien siirtäminen

Oletuksena maalien viivat menevät melko alas, ja joissain tapauksissa niitä on hyvä siirtää pois tieltä. Maaleja pystyy liikuttelemaan, kunhan kertaustyökalu on valittuna. Valitse maalin kahvaneliöt niin että ne näkyvät mustattuina, ja sen jälkeen voit liikutella maalia näppäimistön nuolinäppäimillä kaikkiin suuntiin.

Voit myös valita esimerkiksi vain vasemmanpuoleiset kahvat ja siirtää maalin alkukohtaa vasemmalle, jolloin maalin numero siirtyy pois sointumerkin päältä.

Leikkaa, liimaa ja kopioi tahteja

Tahtien kopiointi

1. Valitse massamuokkaustyökalu (Mass Edit Tool).
2. Valitse tahdit, jotka haluat kopioida. Valitut tahdit näkyvät mustattuina.
3. Kopioi tahdit painamalla Ctrl-C.
4. Valitse tahdit, joiden päälle haluat kopioitujen tahtien tulevan.
5. Paina Ctrl-V, jolloin kopioidut tahdit korvaavat valittujen tahtien sisällön.

Jos haluat lisätä tahteja johonkin väliin kirjoittamatta päälle, lisää siihen kohtaan ensin tyhjiä tahteja.

Laulun sanojen kirjoittaminen (Lyrics)

1. Valitse lyriikkatyökalu (Lyrics Tool).
2. Klikkaa sen nuotin kohdalla, josta haluat aloittaa sanojen kirjoittamisen.
3. Kirjoita sanat tavu kerrallaan.
4. Välilyönti ja tavuviiva siirtyvät seuraavaan nuottiin.

Voit liikkua tavujen välillä myös nuolinäppäimillä vasemmalle ja oikealle. "Backspace"-näppäimellä voit pyyhkiä tavun ja palata edelliseen tavuun.

Usean säkeistön sanojen kirjoittaminen allekkain

Sanojen siirtäminen pystysuunnassa

Laulunsanojen tekstityyppi (fontti)

Sointumerkkien kirjoittaminen (Chord symbols)

1. Valitse sointutyökalu (Chord Tool).
2. Klikkaa sen nuotin yläpuolella, jonka kohdalle haluat kirjoittaa sointumerkin.
3. Kirjoita sointumerkki (esim. "Cm7")
4. Jos haluat jatkaa sointumerkkien syöttämistä, painamalla välilyöntiä pääset siirtymään yhden iskun eteenpäin.

Sointumerkkejä syötettäessä seuraavaan nuottiin pääsee myös tabulaattorinäppäimellä (Tab). Takaisinpäin pääsee painamalla Shift-Tab.

Kitaran otekaaviot

Sointumerkkien laskeminen alaspäin

Sointumerkkien tekstityyppi (fontti)

Tyhjien tahtien lisääminen (Add/Insert measures)

Tahtien lisääminen kappaleen loppuun

1. Valitse tahtityökalu (Measure Tool).
2. Valitse ylävalikosta **Measure / Add...**
3. "How many measures?"-kohtaan kirjoita lisättävien tahtien lukumäärä ja klikkaa OK.

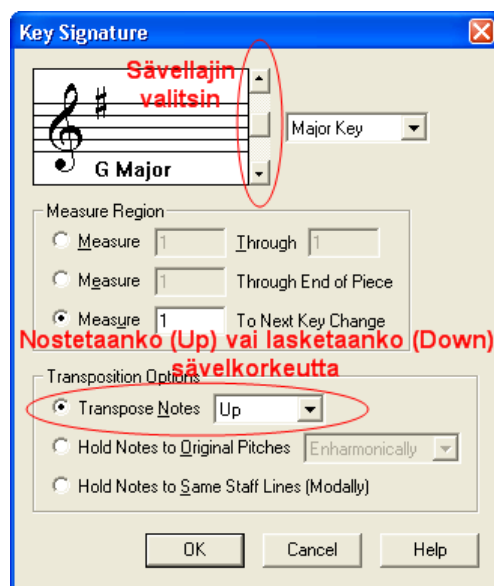
Vinkki: tahtityökalun kaksoisklikkaaminen lisää yhden tahdin kappaleen loppuun.

Tahtien lisääminen kappaleen keskelle

1. Valitse tahtityökalu (Measure Tool).
2. Valitse se tahti, jonka eteen haluat lisätä tyhjiä tahteja.
3. Valitse ylävalikosta **Measure / Insert...**
4. "How many measures?"-kohtaan kirjoita lisättävien tahtien lukumäärä ja klikkaa OK.

Kappaleen nostaminen/laskeminen toiseen sävellajiin

Kappale sointumerkkeineen voidaan nostaa tai laskea toiseen sävellajiin vaihtamalla etumerkintää **sävellajityökalulla** (Key Signature Tool).

1. Valitse sävellajityökalu (Key Signature Tool).
2. Kaksoisklikkaa kappaleen ensimmäistä tahtia. Esiin aukeaa sävellaji-ikkuna (Key Signature, ks. kuva yllä).
3. Valitse ikkunan yläosassa olevalla sävellajin valitsimella kohdesävellaji, johon haluat transponoida. Katso kuva [sävellajit etumerkintöineen pianon koskettimistolla](#).
4. Valitse alaosan Transposition Options -lohkosta Transpose Notes, ja **Up** tai **Down** sen mukaan, haluatko nostaa vai laskea sävelkorkeutta.
5. Klikkaa OK.

Esimerkki. Kappaleesi on **G-duurissa** (E-mollissa), ja haluat laskea sitä yhden sävelaskeleen alaspäin. Valitse uudeksi sävellajiksi **F-duuri** (D-molli) ja Transpose Notes **Down**.

Huom! Sävellajin muuttamista siis *ei tehdä* massamuokkaustyökalun "transpose"-toiminnolla (MassEdit/Transpose).

Näytön zoomaus

Näyttöä pystyy zoomaamaan suuremmaksi ja pienemmäksi mm.

- **View**-valikon toiminnoilla **Scale View To ...**

- Painamalla **Ctrl-plus** ja **Ctrl-miinus**.

Hyödyllistä tietoa

Sävellajit etumerkintöineen pianon koskettimistolla

Kun haluat transponoida kappaleita ylös- tai alaspäin, voit käyttää apuna seuraavia kuvia.

Duurisävellajit (Major Keys)

	Des b ^b b ^b b ^b	Es b ^b b ^b		Ges b ^b b ^b b ^b b ^b	As b ^b b ^b	B b ^b	
C	D #	E # #	F b	G #	A # #	H # # #	

Mollisävellajit (Minor Keys)

	Cis # # #	Es b ^b b ^b b ^b b ^b		Fis # #	Gis # # #	B b ^b b ^b b ^b	
C b ^b	D b	E #	F b ^b b ^b	G b ^b	A	H # #	

Pikaoppaan kirjoitti Yrjö Fager (yki@iki.fi). Kaikki oikeudet pidätetään.